

**JASKOŁCZY** (24) *ai*

**jaskółczy** (22), **jastkółczy** (2); jaskółczy : jastkółczy *SienLek* (7 : 2).

a *jasne*, o *pochylone*.

sg *m N* jaskółczy (7). ◊ *G* jaskółcz(e)go (1). ◊ [*f N* jaskółczą.] ◊ *n N* jaskółcze (5); -é (2), -(e) (3). ◊ *G* jaskółcz(e)go (2). ◊ *A* jaskółcz(e) (2). ◊ *I* jaskółcz(e)m (1). ◊ *pl N subst* jaskółcz(e) (3). ◊ *A* jaskółcz(e) (3).

*Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.*

1. Przymiotnik od „jaskółka”; należący do jaskółki, pochodzący od jaskółki, zrobiony z jaskółki; *hirundininus Mącz, Calep, Cn* (17) : Ty kamienie mają być wymowany kiedy dzieci Iaskółcze małe fthoią na gniazdzie [...] iżeby były dofskonalńze *FalZioł* IV 50c, IV 25a, V 78; *Mącz* 156d [2 r.]; iefli fye y łam pijańftwá wfrzedz chcefz: nożki iáfkółcze ná popioł łpal/ á w picie go łyp. *SienLek* 57v, 40v, 46v, 51, 70, 81, 152v; Iáfkółczy gnoy z gory łpadłzy oczy mu [*Tobijaszowi*] był ołlepił *RejZwierc* 124v, 198v; *Calep* 485a.

W charakterystycznych połączeniach: jaskółcze (-y) *dzieci*, *gniazdo* (4), *gnoj* (3), *łajno* (3), *mozg*, *nożki*.

Wyrażenie: »kamień, kamienie jaskółczy (-e)« = *chelidonium Mącz; chelidonia, chelidonium lapis Cn* [szyk 1 : 1] (2): kamień Iáfkółczy kthori iefł czarny, rzeczy poczęte ku dobremu kończowi przywodzi/ gniewy włmierza *FalZioł* IV 50b; *Mącz* 51c.

2. Zestawienia w funkcji nazw botanicznych (7) :

»gniazdo jaskółcze« = *Chelidonium maius L. (Rost: celidonija, jaskółcze ziele)* (1): Też gdi czebule fłuczeńz zgniazdem iáfkółczem á z miodem/ będziefz miał dobry plałthr na flinogorz gdy z wirzchu przyłožyłz. *FalZioł* I 27c.

[»jaskółcza mac« = *Chelidonium maius L. (Rost: celidonija, jaskółcze ziele)*: CHELIDONIVM MAIVS, *Hirundinaria maior*. Po polńku téż *Celidonia*. Drudzy Iáfkółcze ziele zową. [...] bo Iáfkółcza mac léczy oczy. *UrządowHerb* 90 (*Linde*).]

»jaskółcze ziele« = *Chelidonium maius L. (Rost); celidonia Calep, Cn; chelidonium a. chelidonia herba Mącz; chelidonia, chelidonia maior, hirundinaria, hirundinaria maior, sandalina Cn* (6): korzenie Iaskółczego ziela/ ktore połacinie Czelidoniją zową, z wodą wwarzony á pity/ fiłną pomocz daie. *FalZioł* V 88, II 12a; *Mącz* 51c; *SienLek* 235, Xxx2; *Chelidonia – Złotnik, celidonia, iaskółcze ziele. Calep* 188a.

Synonimy: 2. *celidonija, zandalina, złotnik*.

Cf **JASKOLICZY, JASKOŁCZYN**